

Sabol a Sabolová proti Slovensku, rozsudek ze dne 27. 4. 2004

Stěžovatel: Sabol a Sabolová

Žalovaný stát: Slovensko

Číslo stížnosti: 54809/00

Datum: 27.04.2004

Článek Úmluvy: čl. 29

čl. 34

čl. 35

čl. 41

čl. 44

čl. 6

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: občanskoprávní řízení, spravedlivé projednání, spravedlivé zadostiučinění, spravedlivý proces

Významnost: 3

EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

ČTVRTÁ SEKCE

27. dubna 2004

VĚC SABOL A SABOLOVÁ

(Rozsudek ve věci Sabol a Sabolová v. Slovensko)

Evropský soud pro lidská práva - Čtvrtá sekce (dále jen „Soud“) zasedající jako senát, který tvořili soudci Sir Nicolas Bratza, předseda, M. Pellonpää, V. Strážnická, R. Maruste, S. Pavlovschi, L. Garlicki, J. Borrego Borrego a dále M. O'Boyle, tajemník sekce, po neveřejném zasedání dne 30. března 2004 vynesl výše uvedeného data následující rozsudek:

POSTUP

1. Případu předcházela stížnost (č. 54809/00) proti Slovenské republice předložená Soudu podle čl. 34 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) dvěma slovenskými občany, Jánem Sabolem a Márií Sabolovou (dále jen „stěžovatelé“), dne 10. listopadu 1999.
2. Slovenská vláda (dále jen „Vláda“) byla zastoupena svým zástupcem P. Vršanským, kterého nahradil 1. dubna 2003 P. Kresák.
3. Dne 28. ledna 2003 prohlásil Soud stížnost za částečně přípustnou a rozhodl zaslat stížnost

ohledně délky řízení Vládě. Podle čl. 29 § 3 Úmluvy rozhodl Soud projednat meritum stížnosti současně s její přípustností.

SKUTKOVÉ OKOLNOSTI

4. Stěžovatelé jsou manželé a mají slovenské občanství. První stěžovatel, Ján Sabol, se narodil v roce 1927. Druhá stěžovatelka, Mária Sabolová, se narodila v roce 1939. Stěžovatelé žijí v Košicích.
5. Dne 15. ledna 1988 stěžovatelé žalovali u Městského soudu v Košicích (dále jen „městský soud“), že hranice mezi jejich pozemkem a pozemkem jejich sousedů nebyla správně vytyčena.
6. Dne 15. března 1990 Městský soud v Košicích žalobě vyhověl s odvoláním na znalecký posudek. Obě strany se odvolaly a Krajský soud v Košicích (dále jen „krajský soud“) zrušil rozsudek první instance 31. srpna 1990.
7. Na výzvu městského soudu stěžovatelé žalobu změnili. Požádali, aby jim žalovaní dali do užívání část pozemku a aby z tohoto pozemku odstranili plynové vedení. Městský soud nařídil druhý znalecký posudek ve dnech 8. července 1991 a 14. října 1991. Znalec předložil posudek 29. listopadu 1991.
8. Dne 13. února 1992 stěžovatelé žalobu modifikovali. Žalovaní navrhli případ urovnat smírem. Dne 2. června 1992 uskutečnil soud prohlídku na místě. Dne 30. července 1992 soud požádal znalce, aby předložil další informace.
9. Dne 26. listopadu 1992 podali žalovaní protižalobu, v níž požadovali, aby jim bylo přiznáno právo užívat tu část pozemku, na němž bylo zabudováno plynové vedení. Ústní jednání se konalo 1. ledna 1993. Dne 26. února 1993 předložil druhý znalec změněnou verzi svého posudku na žádost soudu.
10. Po shromáždění dalších rozsáhlých důkazů nařídil soud ústní jednání na 15. dubna 1994. Dne 29. dubna 1994 Okresní soud Košice 1 (dále jen „okresní soud“), jemuž připadlo se případem zabývat, vynesl rozsudek nařizující žalovaným, aby pozemek vyklidili. Soud neshledal vhodným naříditi odstranění uvedeného plynového vedení, jelikož bylo pevně připojeno k ústřednímu plynovodu patřícímu slovenské plynové společnosti. Soud nařídil žalovaným zaplatit stěžovatelům náhradu za užívání části jejich pozemku, na níž bylo zabudováno plynové vedení. Rozsudek byl doručen stěžovatelům 21. prosince 1994. Ti se odvolali 9. ledna 1995. Dne 6. března 1995 byli stěžovatelé vyzváni k zaplacení soudních poplatků a spis byl postoupen odvolacímu soudu 11. dubna 1995.
11. Dne 13. února 1996 Krajský soud v Košicích vrátil případ zpět soudu první instance s pokynem, aby shromáždil další důkazy.
12. Okresní soud vyslechl strany ve dnech 2. dubna 1996 a 8. května 1996 a 22. května 1996 rozhodl vyžádat si znalecký posudek. Dne 8. ledna 1997 jmenoval soud jiného znalce, protože znalec jmenovaný v květnu 1996 byl vyškrtnut ze seznamu znalců. Okresní soud vrátil spis krajskému soudu na jeho žádost 20. ledna 1997.
13. Dne 27. února 1997 zrušil Krajský soud v Košicích část rozsudku ze dne 29. dubna 1994 s odůvodněním, že prvoinstanční soud opomněl rozhodnout o části požadavků stěžovatelů i žalovaných.
14. Dne 17. dubna 1997 požádal okresní soud žalované, aby zaplatili zálohu na znalečné. Žalovaní zaplatili požadovanou částku 29. dubna 1997. Dne 3. října 1997 zaslal okresní soud spis znalci. Znalec jej vrátil soudu 21. října 1997 s vysvětlením, že již není registrován jako znalec.
15. Dne 10. listopadu 1997 jmenoval Okresní soud Košice 1 jiného znalce, aby stanovil relevantní skutečnosti. Soud zaslal spis znalci 14. května 1998. Dne 25. května 1998 vrátil znalec spis zpět soudu s vysvětlením, že neobdržel žádnou zálohu na úhradu nákladů posudku. Dne 10. prosince 1998 zaslal okresní soud opět spis znalci poté, co 7. prosince 1998 prověřil, že soudní kancelář převedla požadovanou částku. Znalec předložil svůj posudek 23. prosince 1998.
16. Dne 9. března 1999 stěžovatelé předložili k posudku své připomínky. Ústní jednání byla

nařízena na 9. dubna 1999, 5. května 1999 a 2. června 1999. Znalec byl požádán, aby odpověděl na připomínky stěžovatelů k jeho posudku. Dne 2. srpna 1999 připustil znalec chybu, která podle jeho názoru neměla vliv na posudek jako celek.

17. Dne 6. října 1999 byl případ odročen na žádost stěžovatelů.
18. Dne 3. prosince 1999 zamítl Okresní soud Košice 1 požadavek stěžovatelů, aby bylo plynové vedení z jejich pozemku odstraněno. Soud dále nařídil žalovaným, aby stěžovatelům zaplatili náhradu za užívání relevantní části pozemku, na níž bylo zabudováno plynové vedení.
19. Ve dnech 11. a 19. ledna 2000 se stěžovatelé odvolali. Dne 23. února 2000 předložili žalovaní připomínky k odvolání. Spis byl postoupen krajskému soudu 16. března 2000.
20. Dne 10. října 2000 potvrdil Krajský soud v Košicích rozsudek okresního soudu ze dne 3. prosince 1999.

PRÁVNÍ ZJIŠTĚNÍ

1. Údajné porušení článku 6 § 1 Úmluvy
2. Stěžovatelé si stěžovali, že délka řízení byla neslučitelná s požadavkem „přiměřené lhůty“ stanoveným v článku 6 § 1 Úmluvy, který zní takto:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla ... v přiměřené lhůtě projednána ... soudem

22. Vláda připustila, že určitá zdržení v řízení byla způsobena orgány zabývajícími se případem.
23. Období, které je třeba vzít v úvahu, započalo až 18. března 1992, kdy uznání práva na individuální stížnost Českou a Slovenskou Federativní republikou, jejíž je Slovensko jedním z nástupnických států, nabylo účinnosti. Avšak při posuzování přiměřenosti doby, která uplynula po tomto datu, se musí vzít v úvahu stav řízení v té době.

Uvedené období skončilo 10. října 2000. Trvalo tudíž 8 let, 6 měsíců a 23 dnů.

1. Přípustnost
2. Soud poznamenává, že tato stížnost není zjevně nepodložená ve smyslu článku 35 § 3 Úmluvy. Soud dále poznamenává, že stížnost není nepřipustná ze žádných jiných důvodů. Proto musí být stížnost prohlášena za přípustnou.
3. Meritum věci
4. Vláda připustila, že případ není obzvláště složitý a že orgány, které se jím zabývají, přispěly k celkové délce řízení. Zejména znalecký posudek ze dne 29. listopadu 1991 měl být doplněn 30. července 1992 a trvalo téměř osm měsíců, než byl stěžovatelům doručen prvoinstanční rozsudek ze dne 29. dubna 1994. Dále pak Krajskému soudu v Košicích trvalo více než osm měsíců, než nařídil ústní jednání ode té doby, kdy mu byl spis postoupen 11. dubna 1995. Příklad nebyl účinně projednáván mezi 13. únorem 1996 a 20. lednem 1997, mezi 17. dubnem 1997 a říjnem 1997, jakož i mezi 14. květnem 1998 a prosincem 1998.
5. Vláda uvedla, že stěžovatelé přispěli k délce řízení tím, že odmítli návrh žalovaných na smírné urovnání, že modifikovali svou žalobu a že se při třech příležitostech buď oni, nebo jejich právní zástupci nedostavili k ústnímu jednání. Žalovaní jsou také částečně odpovědní za délku řízení, jelikož podali protinávrh a jelikož je okresní soud musel urgovat 17. dubna 1997, aby zaplatili zálohu na znalečné.
6. Stěžovatelé tvrdili, že vnitrostátní soudy nepostupovaly s náležitou pečlivostí, když se případem zabývaly. Důvod, že se nedostavili ke dvěma ústním jednáním, spočíval v tom, že nebyli řádně obesláni. Stěžovatelé dospěli k závěru, že jim nelze přičíst na vrub žádné průtahy v řízení.
7. Soud připomíná, že přiměřenost délky řízení je třeba posuzovat ve světle okolností případu a s odkazem na kritéria stanovená jeho judikaturou, zejména na složitost případu, chování stěžovatelů a příslušných orgánů a na to, oč se stěžovatelům ve sporu jedná (viz, mimo jiné,

Frydlander v. Francie /GC/, č. 30979/96, § 43, ECHR 2000-VII).

8. Soud se domnívá, že případ nebyl obzvláště složitý pro rozhodování a že strany nepřispěly podstatným způsobem k délce řízení. Soud přihlíží k průtahům, které, jak Vláda uznává, byly způsobeny chováním vnitrostátních orgánů (viz výše odstavec 25). Proto též s přihlédnutím ke stadiu řízení, jehož bylo dosaženo do 18. března 1992, zastává Soud názor, že celkové období osmi let a více než šesti měsíců nelze pokládat za specifických okolností tohoto případu za vyhovující požadavku „přiměřené lhůty“, zakotvenému v článku 6 § 1 Úmluvy.
9. Uvedené úvahy jsou postačující, aby umožnily Soudu dospět k závěru, že případ stěžovatelů nebyl projednán v přiměřené lhůtě. Proto byl porušen článek 6 § 1 Úmluvy.
10. Aplikace článku 41 Úmluvy
11. Článek 41 Úmluvy stanoví:

„Jestliže Soud zjistí, že došlo k porušení Úmluvy nebo Protokolů k ní, a jestliže vnitrostátní právo dotčené Vysoké smluvní strany umožňuje pouze částečnou nápravu, přiznává Soud v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

1. Škoda
2. Stěžovatelé požadovali 150 728,30 slovenských korun (SKK) jako náhradu finanční škody. Tato částka zahrnovala náhradu za užívání jejich pozemku jejich sousedy a náklady spojené se stavbou plotu.

Stěžovatelé rovněž požadovali 100 000 SKK (ekvivalent cca 2460 euro) jako náhradu morální újmy vyplývající z prodlužované délky řízení.

33. Vláda tvrdila, že neexistuje žádná příčinná souvislost mezi finanční škodou uváděnou stěžovateli a údajným porušením článku 6 § 1 Úmluvy. Pokud jde o požadavek na náhradu morální újmy, zastává Vláda názor, že pokud Soud shledá porušení Úmluvy, pak bude takový nález znamenat přiměřené odškodnění pro stěžovatele.
34. Soud nenachází žádnou příčinnou souvislost mezi nalezeným porušením a tvrzenou finanční škodou; proto tento požadavek zamítá. Na druhé straně však přiznává stěžovatelům globální částku 2500 euro z titulu morální újmy.
35. Náklady a výdaje
36. Stěžovatelé požadovali 111 583,60 SKK jako úhradu nákladů a výdajů spojených se řízením před vnitrostátními soudy a 89 798 SKK jako úhradu nákladů a výdajů spojených se řízením před Soudem.
37. Vláda tvrdila, že požadovaná částka je přemrštěná a že se neopírá o žádný důkaz.
38. Podle judikatury Soudu má stěžovatel právo na úhradu svých nákladů a výdajů, pouze pokud bylo prokázáno, že tyto náklady a výdaje byly skutečně a nezbytně vynaloženy a jsou přiměřené co do výše. V daném případě, s přihlédnutím k informacím, jež má k dispozici, a k výše uvedeným kritériím, Soud nemá za prokázané, že stěžovatelé vynaložili dodatečné náklady ve vnitrostátním řízení pro jeho délku. Proto zamítá požadavek na úhradu nákladů a výdajů z tohoto hlediska. Soud dále poznamenává, že stěžovatelé nebyli zastoupeni v řízení před ním advokátem a pokládá za přiměřené přiznat jim částku 200 euro za výdaje spojené s řízením podle Úmluvy.
39. Úroky z prodlení
40. Soud pokládá za vhodné, aby úroky z prodlení vycházely z marginální úrokové míry pro půjčky Evropské centrální banky, k níž by měly být připočteny tři procentní body.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. Prohlašuje zbývající část stížnosti za přípustnou;
2. Konstatuje, že byl porušen článek 6 § 1 Úmluvy;

3. Konstatuje,

(a) že žalovaný stát je povinen zaplatit stěžovatelům do tří měsíců ode dne, kdy se tento rozsudek stane konečným podle článku 44 § 2 Úmluvy, následující částky, které budou převedeny na národní měnu žalovaného státu kurzem aplikovatelným v den vyrovnání:

(i) 2500 (dva tisíce pět set) euro jako náhradu morální újmy;

(ii) 200 (dvě stě) euro jako náhradu nákladů a výdajů;

(iii) jakoukoliv daň, která může být splatná z výše uvedených částek;

(b) že po uplynutí výše uvedených tří měsíců až do vyrovnání budou splatné prosté úroky z výše uvedených částek o sazbě rovnající se marginální úrokové míře pro půjčky Evropské centrální banky, k níž by měly být připočteny tři procentní body, a to během doby prodlení;

4. Zamítá zbývající část stěžovatelova požadavku na spravedlivé zadostiučinění.

Vyhotoveno v anglickém jazyce a vyhlášeno písemně 27. dubna 2004 v souladu s ustanovením 77 § 2 a 3 Jednacího řádu Soudu.

1. O'BOYLE

tajemník

1. BRATZA

předseda